

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 3 czerwca 2026 r.
w sprawie **G.B.**
wniosku obrońcy
o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego A.B. od udziału w sprawie
o sygn. akt V KK 149/25.**

UZASADNIENIE

W dniu 14 października 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła wniesiona przez obrońcę skazanego G.B. kasacja od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 17 kwietnia 2024 r., sygn. akt II Ka 325/23, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 30 sierpnia 2023 r., sygn. akt II K 543/22.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt V KK 149/25 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej przydzielona sędziemu M.S. Zawiadomiony o tym obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie tego sędziego od udziału w sprawie. W uzasadnieniu wniosku wskazał „na zaistnienie po stronie kwestionowanego sędziego okoliczności powodujących z mocy prawa jego wyłączenie ze względu na uzyskanie przez niego powołania na urząd sędziego

Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 z późn. zm.), co powoduje, że udział tego sędziego w składzie sądu prowadziłby do wydania orzeczenia przez sąd nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.” Obrońca nadto zwrócił uwagę, że „wniesiona kasacja zawiera zarzut zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., dotyczący nienależytej obsady Sądu II instancji wydającego wyrok zaskarżony przedmiotową kasacją w związku z udziałem w składzie tego sądu sędziego powołanego na stanowisko sędziego sądu okręgowego z wniosku Krajowej Rady Sądownictwa, uformowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw oraz niektórych innych ustaw, co stawiałoby sędziego M.S. przed koniecznością rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie zagadnień prawnych, które żywotnie i bezpośrednio odnoszą się również do jego osoby, ponieważ uzyskał on nominację wskutek rekomendacji tej samej wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, co w konsekwencji mogłoby w odbiorze stron postępowania jak i opinii publicznej wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w tej sprawie”.

Żądanie to zostało zarejestrowane w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych (KRI) pod numerem 1014. Postanowieniem z dnia 14 maja 2025 r. Sąd Najwyższy wyłączył sędziego M.S. od udziału w sprawie.

Następnie w trybie losowego przydziału przedmiotowa sprawa trafiała do referatu sędziego Sądu Najwyższego R.W., podobnie jak sędzia M.S. powołanego do pełnienia tego urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, zaś obrońca skazanego G.B. konsekwentnie występował o wyłączenie tego sędziego oraz sędziów wyznaczonych do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego R.W. Z wyjątkiem jednego sędziego, byli oni powołani do Sądu Najwyższego w kwestionowanym przez obrońcę trybie. W rezultacie Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 17 marca

2026 r. wyłączył sędziego Sądu Najwyższego R.W. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. V KK 149/25.

Po przeprowadzeniu kolejnej procedury losowania sprawa została przypisana do referatu sędziego SN A.B. W reakcji na to obrońca skazanego ponownie wystąpił o wyłączenie sędziego od udziału w rozpoznaniu sprawy. W piśmie, zbliżonym treścią do poprzednich pism inicjujących wyłączenie sędziów od udziału w sprawie:

- jako podstawę prawną wniosku powołał art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.;

- nawiązał, w związku z trybem powołania sędziego A.B. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, do uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. oraz do innych orzeczeń Sądu Najwyższego,

- wskazał, że względem sędziego SN A.B. istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, bowiem wniesiona kasacja zawiera zarzut zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., dotyczący nienależytej obsady sądu drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przebieg postępowania w przedmiotowej sprawie obrazuje jak głęboko zakłócające funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości były niektóre uregulowania ustawowe uchwalane w Polsce po 2015 r., przede wszystkim dotycząca Krajowej Rady Sądownictwa ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r., która wyłącznie politykom przekazała kształtowanie osobowego składu tego organu, według Konstytucji (art. 186 ust. 1) mającego stać na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Gdy uwzględnić główne źródło zagrożeń dla niezależności sądów i niezawisłości sędziów, jest oczywiste, że zdolność do rzeczywistego realizowania przez tak ukształtowaną Radę wspomnianego zadania jawi się jako wysoce wątpliwa, a wątpliwości te znalazły potwierdzenie w funkcjonowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na przestrzeni minionych 8 lat. Jeżeli zaś chodzi o wniosek obrońcy G.B. o wyłączenie sędziego A.B. od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt V KK 149/25, to zasługiwał on na uwzględnienie. Został obszernie i przekonująco umotywowany, trafnie wskazując na konieczność wydania postulowanej decyzji.

Sąd Najwyższy w mającej moc zasady prawnej, a więc wiążącej wszystkie składy tego Sądu, uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, stwierdził m.in., że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o oraz niektórych innych ustaw”. Przekonujące argumenty, że uchwały tej nie zdezaktualizował wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, przedstawiono w szeregu orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienia: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 12 maja 2022 r., V KO 37/22; z dnia 17 września 2024 r., I KZ 26/24; wyrok z dnia 19 listopada 2025 r., I KK 44/25 i in.). Jest faktem, że sędzia Sądu Najwyższego A.B. do pełnienia urzędu na tym stanowisku został powołany przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany w oparciu o przepisy wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. (obrońca zaznaczył, że powołanie nastąpiło przy zignorowaniu postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego wstrzymującego wykonanie stosownej uchwały KRS), zatem ma rację obrońca, że procedujący z jego udziałem Sąd Najwyższy byłby sądem nienależycie obsadzonym, a wydane orzeczenie byłoby dotknięte uchybieniem, które według obrońcy skazanego zaistniało na etapie postępowania apelacyjnego. W takim razie zasadna jest obawa, że orzekając w sprawie sędziego A.B. nie zachowałby koniecznego obiektywizmu, bowiem oceniając zarzut kasacji miałby w polu widzenia własny status zawodowy, który podałby w wątpliwość, gdyby podzielił argumentację obrońcy w zakresie wspomnianego uchybienia. W tym względzie należało również mieć w polu widzenia uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, w której m.in. wskazano, że środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze. Niewątpliwie odnosi się to również do rozpoznania nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[WB]

[a.ł]

Zbigniew Puskarski